

Мулланафаснинг 200 йиллиги олдидан

Ўзбекистон ва Туркманистон халқларини умумий тарих, муштарақ маданиятни ва қадриялар бирни-бира гоглаб туради. Ўзбек ва туркман азалдан бирни-бира маданиятини бойитиб, савдо-сотик килиб, тўй-томошаларида меҳмон бўлиб келади. Аждодларимизнинг илмий ва адабий мероси ҳам халқларимизнинг умумий мулки саналади.

Таваллудининг 200 йиллиги мунданланганда атоқи туркман шоюри Мулланафас номи ўзбек халқи орасида машҳур. Мулланафас деганди, биз, "Гулистанни", "Едимга туши", "Барни гал", "Бодомъоқлариндан", "Кўзлар", "Бог сайлига кетайлик", "Унутма", "Керак", "Орез алаб", "Намасан?", "Севар ёрим бўлмас" каби хофзилар тилини тушган ўнлаб ќўшиларнинг муаллифини ёдга оламиш. Бу ќўз иқлар шоюри ва хонадаларимиз томонидан сўз оша кўйлаб келинмоқда.

Насру назм билан ёзилган "Хўра-Тохир" достони эса бахшила-

римиз томонидан сўзу соз уйғу-

лиги икро этилган.

Кадимий ва бой анъаналарга эга туркман мумтоз адабиётининг Махтумкулиддин кейинги забардаст наимояндаси бўлган Мулланафас таҳминан 1810 йил Туркманистон жанубидаги кўчна Сарах шахри атрофидаги түғилган.

Отаси хат-саводли иши бўлиб, болаларни ўтиши билан шугу-

ланганни учун уму Мулла Қодир-

берди дейишган. Унинг Оғажик

бахши, Ўдакберди, Ҳәқберди ва

Мулланафас деган ўғиллари

бўлганда.

Мулланафас отаси кўлида бошланғич савод чиқарди. Бу-хоро ва Хива мадрасаларидан таҳ-

силини камолга етказди. Араб

ва форс тилларини ўз даврининг асосий имларини ўзгалиб, за-

монасиининг фозили кишиши бўлиб

етишиди. У туркман мумтоз ад-

абиётини, биринчи навбатда, Мах-

тумкули асларини ўқиб-ўзлаш-

тиради. Аҳмад, Яссими, Имодид-

дин Насими, Алишер Навоий,

Муҳаммад Фузулий каби мумтоз

шоюлар ижоди билан чукур

танишиди.

Мадрасада таҳсил олиб юрган

вактларida у шеър ёзиш ва соз

чалиш билан қўзиқан, қўшиқ айт-

ган. Үқиши тутгатта, түғилган

кишоғига қайтиб, муаллимлик

қўлиган.

ҚАРДОШ ҲАЛҚНИНГ АТОҚЛИ ШОИРИ

мазкур камчиликлар бартараф этилган. Бу шоир шахси ва ижодининг ҳозиргача ўқувчиларга но- маълум бўлган янги кирраларини очишига, Мулланафас ҳақида ях- лят тасавур хосил қилишга ёрдам беради.

Ижтимоий мавзудаги шеърларда шоир ўз даврининг ҳакиқий киёфасини ёрқин бўйкларда тас- вирлайди. Масалан, "Нор кез- гин" шеъри ўз даври манзараларини ҳақоний акс эттирган аср бўйли, унда шоир хаётни нозик кузатувчи доинишидан бир инсон сириатида намоён бўлган ёнгани сизлади.

Мулланафас шеъръи тининг

халқ орzu-умидлари, дарду армонла- рингизнинг тадқиқотлари ва шоирининг ўз шеърларидаги айрим ишораларни ўзаро киёсаша ассоциа- тионининг 1875 йилда дунёдан ўтганилиги хакидаги фикрини илгари суради.

Хозигри кунда Мулланафаснинг 100 дон ортиг шеъри маъ- лумотлар, олимпинларин тадқиқотлари ва шоирининг ўз шеърларидаги айрим ишораларни ўзаро киёсаша ассоциа- тионининг 1875 йилда дунёдан ўтганилиги хакидаги фикрини илгари суради.

Охуласини парвариши этсанг, Су ўрнига шакар-шарбатлар тутсанг, Гулдан емиш бериб, оқибат кутсанг, Сендан юз бурар

шоир шеърларни ўзининг гўзларига

учун хам шоир шеърларни ўзининг гўзларига